

Прес-реліз

СТАВЛЕННЯ ГРОМАДЯН ДО ПОЛІТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ, ВИБОРІВ І ПАРТІЙ

Загальнонаціональне опитування населення проведено Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно із соціологічною службою Центру Разумкова з 9 по 13 червня 2017 року в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької й Луганської областей. Опитано 2018 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Опитування здійснювалося за фінансової підтримки програми «Матра» Посольства Королівства Нідерландів в Україні.

Для порівняння наведено результати опитування, що їх Фонд «Демократичні ініціативи» проводив у різні роки.

- Переважна більшість українців – 60% – вважає поточну політичну ситуацію в Україні напруженою, ще 30% – критичною. Лише 6% назвали її спокійною, а тих, хто охарактеризував її як благополучну, менше 1%. Оцінка ситуації зовсім не змінилася за останній рік, а у порівнянні з липнем 2015 року на 7% зменшилася оцінка ситуації як критичної і, відповідно, на 9% зросло визначення ситуації як напруженої.
- Відносна більшість українців підтримує проведення позачергових парламентських виборів: схвально цю ініціативу оцінили 48%, несхвально – 35%. Загальне ставлення до дострокових виборів Верховної Ради практично не змінилося з грудня минулого року. Найбільше підтримують ідею дострокових виборів на Сході (61%), дещо менше – у Центрі (48%) і на Півдні (43%), найменше – на Заході (36%). При цьому 65% зголосилися взяти участь у позачергових виборах, якщо вони відбудуться найближчим часом, а 23% не пішли б на голосування. У грудні 2016 р. таких було 63,5% і 20%, відповідно. Потенційна явка на парламентських виборах приблизно однакова в усіх регіонах, окрім Півдня, де вона помітно нижча і складає 43%.
- Лідером симпатій виборців наразі є партія «Батьківщина». Її підтримують майже 7,7% усіх громадян або 11,2% з тих, хто має намір взяти участь у виборах. Друге місце посідає Блок Петра Порошенка «Солідарність» – за нього голові віддати свої голоси 6,9% серед усіх опитаних і 9,3% серед потенційних учасників виборів. Третє місце поділяють партії «Громадянська позиція» (5,9% і 8,3%, відповідно) й «Опозиційний блок» (5,7% і 8,4%). П'ятивідсотковий бар'єр також долають партія «За життя» (7,7% серед тих, хто висловив намір проголосувати), Радикальна партія Олега Ляшка (7,3%) і Об'єднання «Самопоміч» (5,8%).
- Порівняно з минулим роком дещо зросла частка українців, які можуть назвати бодай одну партію, що захищає їхні інтереси: у серпні 2016 р. таких було 15%, у червні 2017 р. – 24%, а серед тих, хто готовий брати участь у виборах – 34%. Найбільше таких – на Сході (33%), найменше – в Центрі (19%).
- Водночас громадяни й надалі переконані, що діяльність українських партій не відповідає демократичним стандартам – у червні 2017 р. таку думку висловили 74% (у серпні 2016 р. – 70%). Лише 14% вважають інакше. Серед основних причин того, чому діяльність партій не відповідає демократичним стандартам, українці найчастіше згадували те, що партії відстоюють інтереси лише своїх лідерів і фінансових спонсорів (45%), не мають

реального зв'язку з громадянами (36,5%) та не дотримуються задекларованих цілей і обіцянок (35%).

- Лише 29% українців знають, що з минулого року парламентські партії почали отримувати державне фінансування. У серпні 2016 р. – до початку фактичного розподілу бюджетних коштів між партіями – про це знали 21%. Підтримка державного фінансування партій за минулий рік ще більше впала: з 16% у серпні 2016 р. до 10% у червні 2017 р., при цьому дещо більше цю ідею підтримують у західному регіоні (14,5%). Водночас більшість українців, як і раніше, вважають, що партії повинні отримувати фінансування від своїх лідерів і рядових членів (такі варіанти обрали 49% і 48% опитаних). 37% вважають, що партії мають фінансуватися їхніми прихильниками, 22% – бізнесом, 8% – державою. Тільки 13% українців (17% серед виборців) готові виділяти кошти на користь партії, в якій вони будуть упевнені, що та відстоює їхні інтереси. Найбільше таких на Заході (17%) та Сході (16%), менше – на Півдні (9%) та в Центрі (11%). Середньомісячна сума такої підтримки склала 78 грн – найменше за останні роки.

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

Як би Ви в цілому оцінили політичну ситуацію в Україні?

	Липень 2015	Травень 2016	Червень 2017
Благополучна	0,5	0,4	0,4
Спокійна	3,6	4,2	5,6
Напружена	52,1	60,8	60,8
Критична, вибухова	36,7	30,0	30,2
ВАЖКО СКАЗАТИ	7,1	4,6	3,0

Як Ви ставитеся до пропозиції дострокових парламентських виборів?

	Серпень 2016	Грудень 2016	Червень 2017
Підтримую	35,4	46,0	48,0
Не підтримую	45,3	36,6	35,4
ВАЖКО СКАЗАТИ	19,3	17,5	16,7

А якби відбулися дострокові парламентські вибори, Ви б взяли в них участь чи ні?

	Серпень 2016	Грудень 2016	Червень 2017
Так	58,7	63,5	64,7
Ні	32	20,3	23,4
ВАЖКО СКАЗАТИ	9,3	16,3	11,8

Якщо б вибори відбулися в наступну неділю, за яку політичну партію Ви б проголосували?

	<i>% усіх</i>	<i>% тих, хто має намір взяти участь у виборах</i>
Аграрна партія України (В. Скоцик)	0,7	0,8
Партія "Громадська платформа Надії Савченко" (Н.Савченко)	1,4	1,7
Партія "Громадський Рух "Народний Контроль" (Д.Добродомов)	0,7	1,0
Партія "Громадянська позиція" (А.Гриценко)	5,9	8,3
Партія "Народний Фронт" (А.Яценюк)	1,4	1,7
Партія "Об'єднання "Самопоміч" (А.Садовий)	4,2	5,8
Партія "Опозиційний блок" (Ю.Бойко)	5,7	8,4
Партія Всеукраїнське об'єднання «Свобода» (О.Тягнибок)	2,9	4,3
Партія «Національний корпус» (А.Білецький)	0,2	0,3
Партія "Правий Сектор" (А.Тарасенко)	0,4	0,6
Народний Рух України (В. Кривенко)	0,1	0,2
Партія "Ліва Опозиція" (Комуністична партія України та Прогресивна Соціалістична Партія України) (П.Симоненко, Н.Вітренко)	1,2	1,8
Партія "Українське об'єднання патріотів – УКРОП" (Д.Борисенко, Б.Філатов)	0,8	1,1
Партія «Блок Петра Порошенка «Солідарність»	6,9	9,3
Партія «Відродження» (В.Бондар)	0,2	0,3
Партія «Наш Край» (Ю.Гранатуров)	0,6	0,9
Партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» (Ю.Тимошенко)	7,7	11,2
Партія «Сила людей» (Ю.Бова)	0,2	0,2
Партія «Сильна Україна» (С.Тігіпко)	0,2	0,3
Партія простих людей (С.Каплін)	0,8	1,1
Радикальна Партія Олега Ляшка	5,0	7,3
Народна партія (В.Литвин)	0,1	0,2
Політична партія «Демократичний Альянс» (В.Гацько, В.Пташнік)	0,1	0,2
Політична партія «Громадський рух «Хвиля» (В.Чумак, В.Касько, Н.Новак)	0,1	0,2
Партія «Державницька ініціатива Яроша» (Д.Ярош)	1,5	1,7
Політична партія «За Життя» (В.Рабінович, Є.Мурасєв)	5,2	7,7
Партія «Рух нових сил» (М.Саакашвілі)	1,4	1,8
Інша партія	5,7	6,4
НЕ БРАВ БИ УЧАСТІ У ВИБОРАХ	21,5	-
ВАЖКО СКАЗАТИ /ВІДМОВА ВІДПОВІДАТИ	17,2	15,3

Чи є серед існуючих політичних партій така, яка захищає Ваші інтереси?

	Листопад 2015	Серпень 2016	Червень 2017
Так	23,3	14,7	24,2
Ні	56,5	73,3	61,1
ВАЖКО СКАЗАТИ	20,2	12	14,7

Як Ви вважаєте, чи відповідає діяльність партій в Україні демократичним стандартам?

	Грудень 2009	Серпень 2012	Листопад 2015	Серпень 2016	Червень 2017
Так, повністю	1,5	14,3	5,5	0,6	1,9
Переважно так	16,8	14,6	10,3	13	11,8
Переважно ні	37,7	35,1	32,3	29,7	41,1
Зовсім не відповідає	17,8	19	30,4	30,6	33,1
ВАЖКО СКАЗАТИ	26,2	17	21,4	26	12,1

Якщо Ви вважаєте, що діяльність партій в Україні не відповідає демократичним стандартам, то чим саме?

	Листопад 2015	Серпень 2016	Червень 2017
Партії не мають чіткої ідеології	21,5	16,5	15,7
Партії не мають зрозумілої програми дій	21,4	22,3	17,6
Партії не дотримуються у своїй діяльності тих програм та цілей, які заявлені	40,8	47,4	35,1
У партій немає партійної демократії, вони підпорядковані своїм лідерам	23,9	25,4	17,7
Партії обстоюють не інтереси людей, а лише своїх лідерів та фінансово-економічних кланів	59,3	58,3	44,7
Партії фінансуються олігархами	-*	47,8	26,8
Партії не мають реального зв'язку з громадянами	35,3	46,2	36,5
Інше	0,8	1,1	2,0
ВАЖКО СКАЗАТИ	8,8	2,4	8,4

*Такого варіанту відповіді не було

Чи знаєте Ви, що з минулого року всі парламентські партії почали отримувати фінансування з державного бюджету?

	Серпень 2016*	Червень 2017
Так	21,4	29,2
Ні	75,5	68,9
ВАЖКО СКАЗАТИ	3,1	1,9

*У серпні 2016 р. питання звучало «Чи знаєте Ви, що з 1 липня цього року всі парламентські партії почнуть отримувати фінансування з державного бюджету?»

Чи підтримуєте Ви фінансування партій, які набрали певну кількість голосів на виборах, з державного бюджету?

	Листопад 2015*	Серпень 2016	Червень 2017
Так	14,9	15,7	9,9
Ні	76,2	64,8	81,4
ВАЖКО СКАЗАТИ	8,8	19,5	8,6

*У листопаді 2015 р. питання звучало «Чи підтримуєте Ви фінансування партій з державного бюджету?»

Хто, на Вашу думку, повинен фінансувати діяльність партій?

	Листопад 2015	Серпень 2016	Червень 2017
Лідери партій	39,9	42,5	49,0
Рядові члени партій	39,5	45	48,2
Бізнесмени	31,1	20,7	21,8
Прихильники партій	14,1	35	36,8
Держава	13,0	15,1	8,0
Інше	0,7	1	2,3
ВАЖКО СКАЗАТИ	17,4	14,8	8,3

А особисто Ви готові виділяти гроші на якусь політичну партію, якщо будете певні, що вона захищає Ваші інтереси?

	Грудень 2009	Серпень 2012	Листопад 2015	Серпень 2016	Червень 2017
Так	10,0	6,1	13,1	13,0	13,1
Ні	79,7	84,2	79,3	79,2	81,9
ВАЖКО СКАЗАТИ	10,3	9,7	7,6	7,8	5,1

Якщо Ви готові давати гроші на таку партію, то яку саме суму щомісячно? (в середньому)

Грудень 2009	Серпень 2012	Листопад 2015	Серпень 2016	Червень 2017
135 грн	85 грн	112 грн	120 грн	78 грн

РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ
Як би Ви в цілому оцінили політичну ситуацію в Україні?

	Захід	Центр	Південь	Схід
Благополучна	0.5	0.3	1.0	0.2
Спокійна	2.8	7.6	3.5	6.4
Напружена	65.0	61.6	58.7	56.8
Критична, вибухова	28.9	28.0	34.0	32.8
Важко відповісти	2.8	2.6	2.8	3.7

Як Ви ставитеся до пропозиції дострокових парламентських виборів?

	Захід	Центр	Південь	Схід
Підтримую	36.2	47.7	42.8	61.1
Не підтримую	47.0	38.0	28.9	24.2
Важко сказати	16.8	14.3	28.3	14.7

А якби відбулися дострокові парламентські вибори, Ви б взяли в них участь чи ні?

	Захід	Центр	Південь	Схід
Так	66.7	67.8	43.3	68.3
Ні	19.1	23.0	32.0	24.0
Важко сказати	14.2	9.2	24.7	7.7

Якщо б вибори відбулися в наступну неділю, за яку політичну партію Ви б проголосували? (% до тих, хто має намір брати участь у виборах)

	Захід	Центр	Південь	Схід
Аграрна партія України (В. Скоцик)	0.7	1.2	0.8	0.2
Партія «Громадська платформа Надії Савченко» (Н. Савченко)	0.7	1.0	2.3	3.2
Партія «Громадський Рух «Народний Контроль» (Д. Добродомов)	2.1	0.4	0.0	1.0
Партія «Громадянська позиція» (А. Гриценко)	8.8	10.9	3.9	4.7
Партія «Народний Фронт» (А. Яценюк)	1.8	2.5	2.3	0.5
Партія «Об'єднання «Самопоміч» (А. Садовий)	10.2	5.0	2.3	4.2
Партія «Опозиційний блок» (Ю. Бойко)	1.1	5.8	16.4	14.7
Партія Всеукраїнське об'єднання «Свобода» (О. Тягнибок)	9.2	3.5	3.1	1.5
Партія «Національний корпус» (А. Білецький)	0.7	0.0	0.0	0.5
Партія «Правий Сектор» (А. Тарасенко)	1.1	0.2	1.6	0.2
Народний Рух України (В. Кривенко)	0.4	0.0	0.0	0.3
Партія «Ліва Опозиція» (Комуністична партія України та Прогресивна соціалістична партія України)	0.0	0.8	3.9	3.7
Партія «Українське об'єднання патріотів – УКРОП» (Д. Борисенко)	2.5	0.4	0.0	1.0
Партія «Блок Петра Порошенка – Солідарність»	9.5	11.0	5.5	7.5
Партія «Відродження» (В. Бондар)	0.0	0.0	0.0	1.0
Партія «Наш Край» (Ю. Гранатуров)	0.0	0.2	0.8	3.7
Партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» (Ю. Тимошенко)	14.5	11.6	7.0	9.2
Партія «Сила людей» (Ю. Бова)	0.0	0.0	0.0	0.75
Партія «Сильна Україна» (С. Тігіпко)	0.3	0.4	0.8	0.0
Партія простих людей (С. Каплін)	0.3	1.2	1.6	1.2
Радикальна Партія Олега Ляшка	9.2	8.3	4.7	5.4
Народна партія (В. Литвин)	0.0	0.0	0.8	0.2
Політична партія «Демократичний Альянс» (В. Гацько, В. Пташнік)	0.0	0.0	0.0	0.7
Політична партія "Громадський рух «Хвиля» (В. Чумак, В. Касько)	0.0	0.0	0.0	0.5
Партія «Державницька ініціатива Яроша» (Д. Ярош)	2.1	1.2	1.6	1.7
Політична партія «За Життя» (В. Рабінович, Є. Мураєв)	0.3	6.4	18.0	13.5
Партія «Рух нових сил» (М. Саакашвілі)	2.8	0.6	2.3	2.0
Інша партія	2.5	10.9	5.5	5.5
Важко сказати /відмова відповідати	19.1	16.1	14.8	12.0

Чи є серед існуючих політичних партій така, яка захищає Ваші інтереси?

	Захід	Центр	Південь	Схід
Так	23.5	19.4	21.7	32.9
Ні	57.4	68.0	65.0	52.5
Важко сказати	19.0	12.6	13.3	14.6

Як Ви вважаєте, чи відповідає діяльність партій в Україні демократичним стандартам?

	Захід	Центр	Південь	Схід
Так, повністю	1.0	2.3	1.0	2.7
Переважно так	11.0	12.2	5.8	14.6
Переважно ні	47.8	42.6	30.6	37.6
Зовсім не відповідає	29.0	34.0	39.9	32.3
Важко сказати	11.2	8.8	22.6	12.9

Якщо Ви вважаєте, що діяльність партій в Україні не відповідає демократичним стандартам, то чим саме?

	Захід	Центр	Південь	Схід
Партії не мають чіткої ідеології	15.1	17.4	15.8	17.7
Партії не мають зрозумілої програми дій	18.4	18.1	19.6	19.8
Партії не дотримуються у своїй діяльності тих програм та цілей, які заявлені	39.3	34.8	36.0	40.1
У партії немає партійної демократії, вони підпорядковані своїм лідерам	14.4	18.5	21.5	22.5
Партії обстоюють не інтереси людей, а лише своїх лідерів та фінансово-економічних кланів	49.0	46.7	56.1	43.7
Партії фінансуються олігархами	34.0	23.1	32.7	29.8
Партії не мають реального зв'язку з громадянами	32.6	36.5	40.2	47.9
Інше	1.6	4.1	0.7	0.4
Важко сказати	9.3	8.7	5.8	10.6

Чи знаєте Ви, що з 1 липня минулого року всі парламентські партії почали отримувати фінансування з державного бюджету?

	Захід	Центр	Південь	Схід
Так	24.0	31.2	22.5	34.1
Ні	75.1	67.3	75.0	63.0
Важко сказати	1.0	1.5	2.4	2.9

Чи підтримуєте Ви фінансування партій, які набрали певну кількість голосів на виборах, з державного бюджету?

	Захід	Центр	Південь	Схід
Так	14.5	8.6	6.9	9.2
Ні	69.2	86.6	81.9	84.6
Важко сказати	16.3	4.8	11.2	6.2

Хто, на Вашу думку, повинен фінансувати діяльність партій?

	<i>Захід</i>	<i>Центр</i>	<i>Південь</i>	<i>Схід</i>
Лідери партій	34.8	54.7	49.5	53.6
Рядові члени партій	41.2	49.7	40.2	56.0
Бізнесмени	16.1	23.3	26.6	22.5
Прихильники партій	37.5	34.4	37.2	39.8
Держава	16.8	5.1	5.9	5.6
Інше	3.0	3.0	1.1	1.3
Важко сказати	12.1	6.4	6.6	8.7

А особисто Ви готові виділяти гроші на якусь політичну партію, якщо будете певні, що вона захищає Ваші інтереси?

	<i>Захід</i>	<i>Центр</i>	<i>Південь</i>	<i>Схід</i>
Так	16.7	9.1	11.3	16.3
Ні	74.7	85.8	84.5	81.4
Важко сказати	8.5	5.0	4.2	2.3